

Біосферний заповідник «Асканія-Нова»
імені Ф. Е. Фальц-Фейна
Національної академії аграрних наук

Асканія-Нова – справжнє диво не лише Приазов'я, а й усієї України. Це найстаріший степовий біосферний заповідник планети та найбільша європейська степова заповідна територія. У тутешніх екосистемах налічується більше 500 видів вищих рослин і понад 3 тисячі видів тварин.

Історія створення

Фрідріх Фальц-Фейн
засновник заповідника
Асканія-Нова.

Історія Асканії як приватного зоопарку почалась у 1880-х роках, коли юний природолюб Фрідріх Фальц-Фейн звів на території батьківського маєтку перші вольєри для утримання тварин. Метою зоопарку було не просто створити колекцію тварин. Фрідріх Фальц-Фейн прагнув навчитись розводити рідкісних тварин, щоб зможти відновити їх в природі, якщо вони вимруть, одомашнити диких тварин та мати змогу використовувати їх у господарстві, а також вивести нові породи свійських тварин, придатних до умов степу.

8 лютого 1921 року було затверджено Декрет про «Асканія-Нова», згідно з яким маєток, який належав Фрідріху Фальц-Фейну та сусідній маєток Дорнбург були оголошені Державним степовим заповідником УРСР. На природоохоронну установу поклали завдання зберігати, досліджувати природу цілинного степу, а також акліматизувати та вивчати максимально можливе число видів тварин і рослин.

У 1983 році заповідник Асканія-Нова реорганізовано у біосферний заповідник

У 1984 році заповідник включено до Міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО

У 1993 році Україна підтверджує статус біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф. Е.Фальц-Фейна НААН України

У 1931 році на базі зоотехнічної станції та інших відділів заповідника в Асканії був створений Науково-дослідний інститут гібридизації та акліматизації тварин «Асканія-Нова» ім. академіка М. Ф. Іванова

У травні 1956 року реорганізований в Український науково-дослідний інститут тваринництва степових районів «Асканія-Нова».

Основні напрями наукової роботи

- поліпшення існуючих і створення нових порід сільськогосподарських тварин;
- розробка питань годівлі сільськогосподарських тварин, технології продуктів тваринництва, економіки й організації тваринництва в степовій зоні України;
- акліматизація й гібридизація диких копитних і птахів;
- акліматизації й інтродукція деревних та чагарникових рослин, вивчення заповідного степу;
- виведення нових порід сільськогосподарських тварин

В інституті виведено асканійську породу овець, породну групу багатоплідних каракульських овець, українську степову білу породу свиней, новий асканійський молочно-м'ясний тип червоної степової породи великої рогатої худоби .

- Площа біосферного заповідника становить 33 307,6 га, з них 11 054 га — «абсолютно заповідна територія».
- Заповідник розділяється на чотири великі частини, нерізко відокремлені одна від одної
- Північну
 - Великий Чапельський під
 - Південну (яку поділено на «Стару» та «Успенівку»)
 - Великий Агайманський під

Гавриленко В.С.

КАЛЕЙДОСКОП АСКАНІЙСЬКОЇ ПРИРОДИ

KALEIDOSCOPE OF THE ASKANIAN NATURE

Havrylenko V.S.

Це наукове видання методом фотографічної фіксації представляє помісячний перебіг процесів і явищ у природних степових та штучно створених екосистемах заповідника. Автор книги – директор заповідника, біолог, еколог, фахівець у галузі заповідної справи 31 рік присвятив дослідженню природи заповідника. Ця книга – збірка його фотографій. Кожна світлина, кожна сторінка – це унікальний момент потаємного життя дикої природи.

«Калейдоскоп асканійської природи» – це двомовне видання, тексти підготовлені українською та англійською мовами.

До складу території біосферного заповідника «Асканія-Нова» входять

- Ботанічний сад
- Зоологічний парк
- Дендрологічний парк

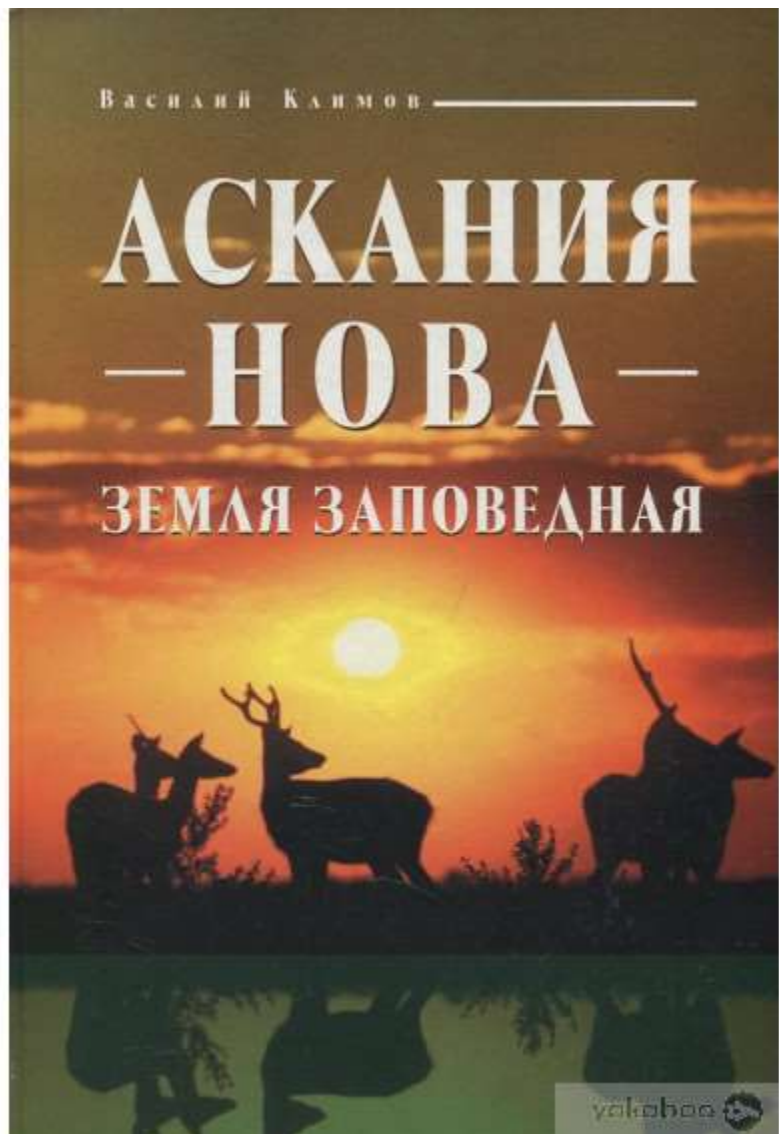
АСКАНІЯ-НОВА АСКАНИЯ-НОВА
ASKANIA-NOVA

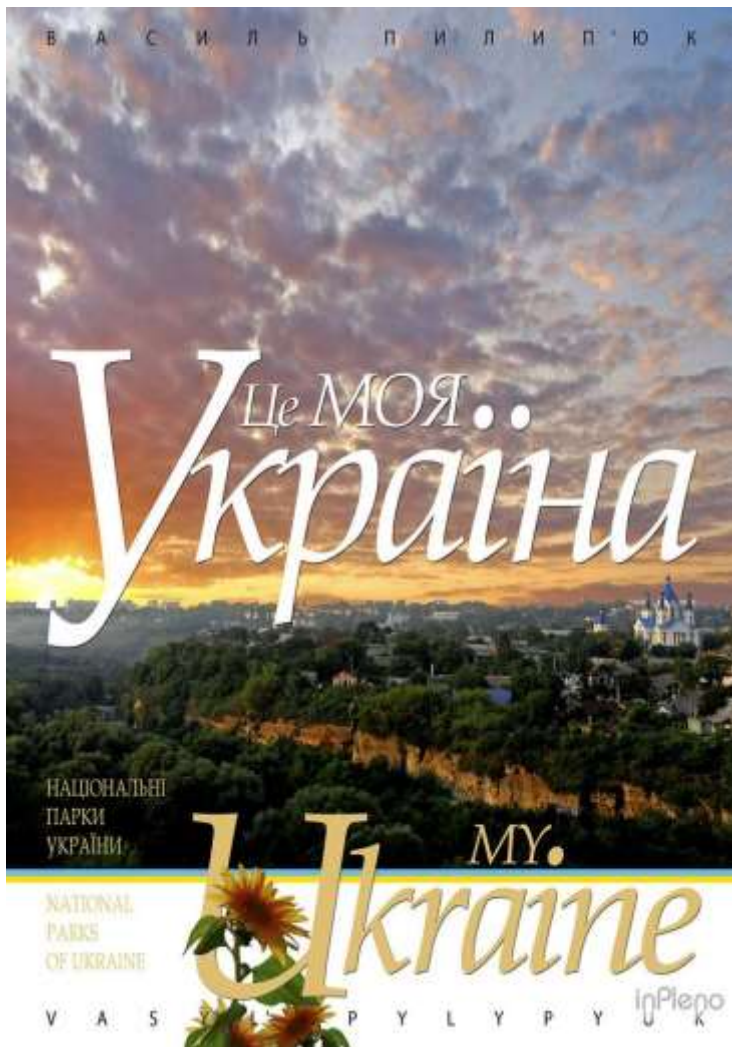
Фотоальбом «Асканія-Нова» представляє рослин і тварин, яких в заповіднику понад 3000 видів. На відміну від інших зоопарків в Україні, тварини тут живуть напіввільно. Окрім того, в «Асканії» є окрема ділянка, де живуть американські бізони, індійські антилопи, африканські зебри, - її іменують «українське сафарі».

Науково-довідкове видання «Ботанічні сади та дендропарки» знайомить з багатою колекцією рослин і тварин цих заповідних територій. У книзі зібрано відомості про історію створення, сучасний стан і досягнення українських природоохоронних територій. В Україні існує 5 біосферних заповідників, Асканія-Нова, серед яких є найдавнішим. В заповіднику збереглись унікальні ландшафти степів України, що не постраждали внаслідок господарської діяльності людини. Через свою унікальність він став переможцем всеукраїнського конкурсу “Сім природних чудес України”.

Про історію створення та живі скарби зоологічного парку, ботанічного саду і заповідного степу розповідається в книзі обдарованого дослідника природи, фотожурналіста і асканійця Василя Клімова. Розповіді живою, образною мовою, близько 300 яскравих художніх фотографій і малюнків автора допоможуть читачам повною мірою відчувати екзотику і красу унікального куточка української природи.

Це перша книга із серії видань «Це моя Україна» - національні парки України.

Автор пропонує читатам оглянути красу Дністровського каньйону та Мармурової печери, біосферного заповідника «Асканія-Нова» та Національного парку «Подільські Товтри», дендропарку «Софіївка» і природних парків Шацького і Синевир та інших.

АСКАНІЯ НОВА

Безмежний асканійський степ...Тут привільно живеться і могутнім американським бізонам, і страусам ему, і грізним кафрським буйволам , і останнім на землі представникам диких коней - коням Пржевальського. Фотоальбом присвячується неповторним багатствам цього унікального заповідного комплексу нашої країни, який входить в міжнародний глобальний список біосферних заповідників світу.

Суворою вдачею відрізняються африканські аборигени – антилопи гну. До душі їм припав асканійський степ.

Так само як і спокійному, добродушному, неквапливому гаялу

Асканійські стави буквально «киплять» від численних качок, гусей, нирків, лебедів

Годинами можна милуватися граціозними рожевими фламінго

Суха мова статистики відмічає зростання тут 478 видів вищих рослин. Але вона не може передати різноманіття всіх проявів, букету запахів, притаманних лише дикому степу. Переважають багаторічні трави (51 %). До “Червоної книги України” занесено 13 видів вищих рослин.

Каргана скіфська

Зірноплідник частуховидний

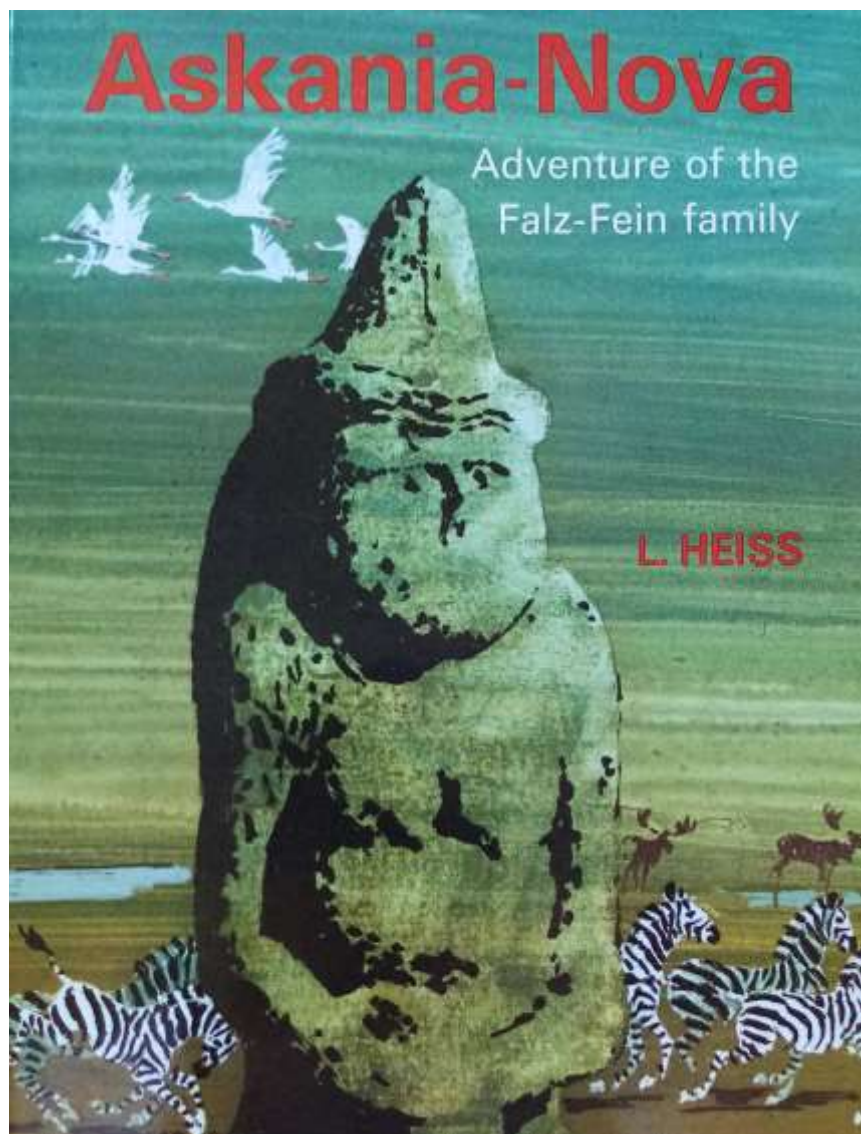
Рябчик шаховий

Тюльпани Шренка

Сьогодні біосферний заповідник «Асканія-Нова» - це природоохоронна науково-дослідна установа, яка забезпечує збереження найбільшої в Європі ділянки типчаково-ковилового степу. Заповідна територія сертифікована як еталон типчаково-ковилових степів планети, які підлягають збереженню і вивченню за програмою ЮНЕСКО «Людина і біосфера». Заповідній частині «Асканія-Нова» і присвячено цей фотоальбом.

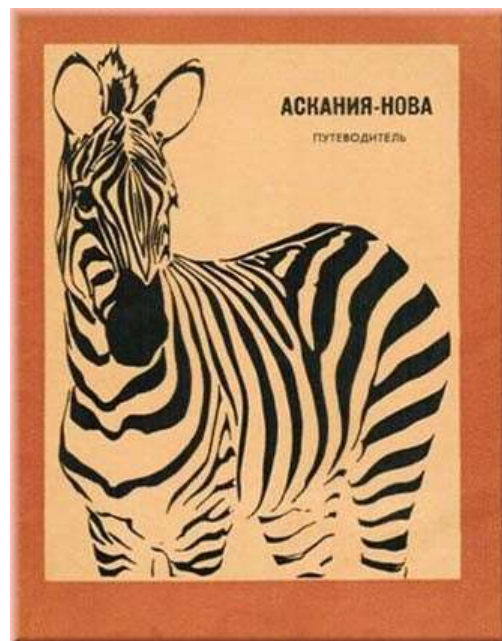
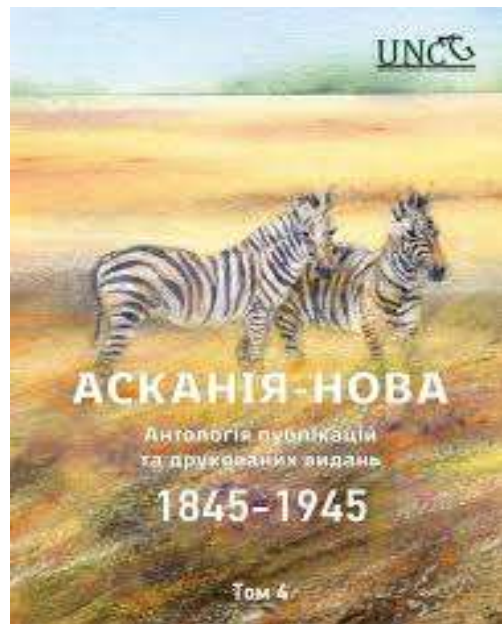
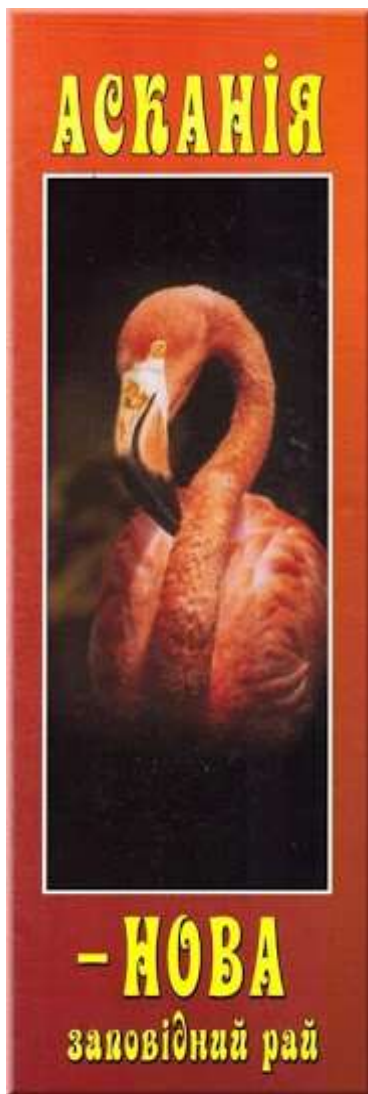
В цій книзі показано погляд на Асканію-Нова очима іноземних вчених. Професор Чікагського університету Браїн. Л. Хайс докладно описує історію сім'ї Фальц-Фейнів та нерозривно пов'язаного з ними заповідника. Автор називає асканійський заповідник раєм для тварин, а за цим стоїть титанічна праця багатьох людей: починаючи від засновника і до тих, хто опікується заповідником сьогодні.

Книга написана англійською мовою.

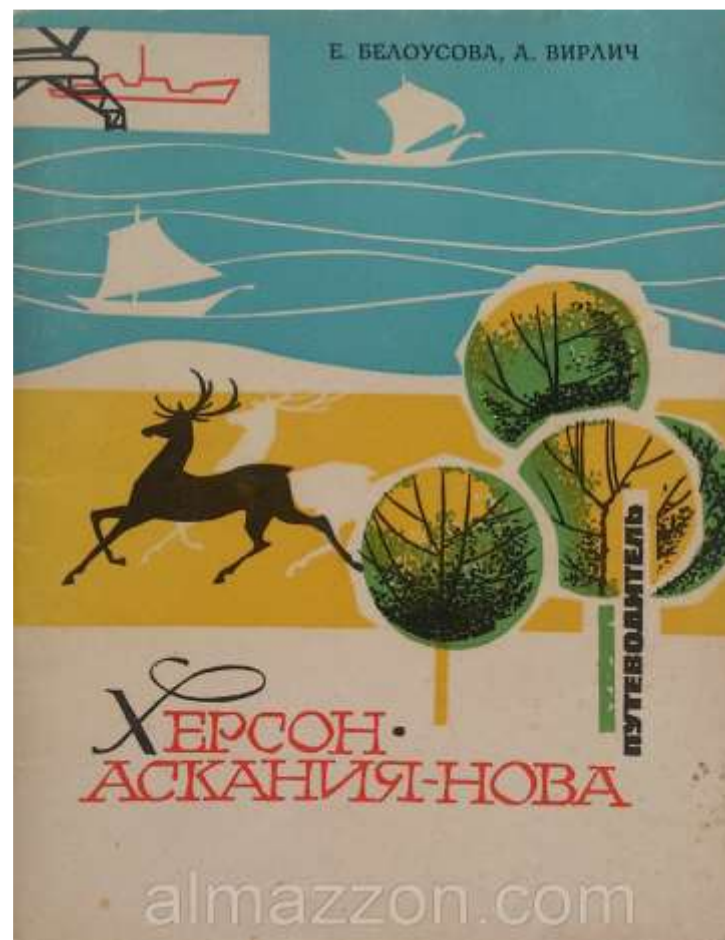
В «Асканії-Нова» проводиться наукова робота спрямована на збереження, відновлення і розвиток рослинного і тваринного світу. Її здійснюють створені при заповіднику лабораторії моніторингу заповідного степу, дендрологічного парку та збереження різноманіття диких тварин.

Наукове видання «Вісті біосферного заповідника «Асканія-Нова» публікує статті з питань заповідної справи, збереження природного різноманіття, біології, екології, охорони рідкісних видів рослин і тварин у природі та штучно створених умовах, степового природокористування, ґрунтознавства, інтродукції, реінтродукції

Крім журналу «Вісті біосферного заповідника «Асканія-Нова» видаються також методичні рекомендації, бібліографічні покажчики, монографії, атласи, фотоальбоми, каталоги, путівники.

Автори цих путівників поведуть вас по стежках заповідника, алеях ботанічного парку, що є своєрідним центром інтродукції деревних і чагарникових рослин в умовах спекотного півдня України, познайомлять з історією Асканія-Нова, з роботою вчених Науково-дослідного інституту ім. М. Ф. Іванова.

Під час екскурсії в заповіднику можна подивитись на диких тварин на відстані витягнутої руки. Такий формат дуже популярний у світі. Його називають фотосафарі – справжнє занурення у світ дикої природи.

Біосферний заповідник «Асканія-Нова» – це унікальний куточок природи, віднесений до рейтингу 100 великих заповідників світу

Крім того це ще й музей просто неба. Тут збереглися самотні стародавні кургани, кам'яні скіфські баби, створені стародавніми скульпторами.

Список використаної літератури:

1. Асканія-Нова: фотоальбом / Автор тексту і фотографій Р. Папик'ян .- К.:Мистецтво, 1978 .-120 с.
2. Асканія Нова: фотоальбом / Автори фотографій Р. Папик'ян та Ж.Папик'ян .- К.: Мистецтво, 1986 .- 118 с.
3. Белоусова Е.И. Херсан. Аскания-Нова: маршрутний путеводитель / Е.И.Белоусова, А.Н.Вирлич .- 2-е изд.- Одесса, 1986 .- 215 с.
4. Гавриленко В.С. Калейдоскоп Асканійської природи: фотоальманах / В.С. Гавриленко .- Херсон: Олді-Плюс, 2021 .- 144 с.
5. Заповідні території України. Ботанічні сади та дендропарки .- К.: Майстерня книги, 2007 .- 296 с.
6. Климов В. Аскания-Нова – земля заповідная: фотоальбом / В. Климов .- Херсон:Надднепряночка, 2005. - 176 с.
7. Курдюк М. Асканія-Нова: путівник / М. Курдюк .- Сімферополь: Таврія, 1984 .- 150 с.
8. Курдюк М. Заповідник «Аскания-Нова»: путеводитель / М. Курдюк .- Сифферополь, 1990 .- 175 с.
9. Пилип'юк В. В. Це моя Україна. Т.1. Національні парки України / В.В.Пилип'юк .- Львів:Світло і тінь, 2008 .- 272 с.
10. Рябко В. М. Истоки, достижения и перспективы науки в Аскания-Нова / В. М. Рябко, В. М. Туринский .- К.: Аграрна наука, 2001 .- 156 с.
11. Треус В. Д. Заповідник «Асканія-Нова»: фотоальбом / В. Д. Треус, Д. А. Крамаренко .- К.: Урожай, 1968 .- 195 с.
12. Heiss L. Askania-Nova. Adventure of the Falz-Fein family / L. Heiss .- London, Sydney, Toronto, 1974 .- 178 p.

Дякую за перегляд.

Підготувала Стрельченко Т.П.

зав. галузевим відділом

Наукової бібліотеки БНАУ